

Huvudsaklig inkomstkälla och Arbetsrelaterad inkomstnivå

BAS, Befolkningens arbetsmarknadsstatus, är en statistikprodukt som med hjälp av administrativa data beskriver utbudet av arbetskraft i Sverige. Statistiken redovisar bland annat antalet sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften för den folkbokförda befolkningen i åldern 15–74 år. BAS beskriver befolkningen utifrån sex arbetsmarknadsstatusar (Sysselsatt, Arbetslös, Studerande, Pensionär, Sjuk och Övrig).

Statusarna definieras och framställs enligt en hierarkisk princip, vilket bland annat innebär att en person endast kan inneha *en* arbetsmarknadsstatus och där principen utgår från statusarnas ordning ovan. Den valda ordningen har betydelse för storheternas storlek, det vill säga antal personer i respektive arbetsmarknadsstatus. I definitionen av arbetsmarknadsstatus används bland annat uppgift om förekomst av vissa inkomstuppgifter, men ingen hänsyn tas till nivån på dessa. Till exempel tas inte någon hänsyn till nivån på ersättning för arbete i definitionen av sysselsatt.

För att ytterligare nyansera beskrivningen av utbudet av arbetskraft redovisas arbetsmarknadsstatus i kombination med två indelningsgrunder: Huvudsaklig inkomstkälla respektive Arbetsrelaterad inkomstnivå.

Statistik utifrån de båda variablerna redovisas i såväl den preliminära statistiken som i den slutliga och i den senare både för statistik baserad på månatliga och årliga uppgifter. Den huvudsakliga skillnaden mellan preliminär och slutlig statistik vad gäller dessa två variabler är att i den preliminära statistiken används uppgifter utifrån tidpunkt för utbetalning, medan i den slutliga statistiken används uppgift om tidsperioden när den aktivitet som respektive utbetalning refererar till faktiskt ägde rum. Det senare i de fall där sådan information finns tillgänglig. I den slutliga statistiken används även vissa ersättningar som endast finns tillgängliga på årlig basis och som därmed inte finns tillgängliga vid framställningen av preliminär statistik.

Huvudsaklig inkomstkälla

Genom att relatera en persons arbetsmarknadsstatus till dennes huvudsakliga inkomstkälla, kan beskrivningen av arbetskraftsutbud nyanseras ytterligare. Variabelns värdemängd framgår av Tabell 1.

Tabell 1. Värdemängd för variabeln Huvudsaklig inkomstkälla.

Kategori
Ersättning för arbete
Ersättning vid arbetslöshet
Ersättning för studier
Pension
Ersättning vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga
Ersättning vid sjukdom
Ersättning vid föräldraledighet och/eller närståendeomvårdnad
Ekonomiskt stöd
Saknar ersättningar

Variabeln framställs utifrån vilka förvärvsinkomster och transfereringar, uppdelade i enlighet med de åtta kategorierna, som är störst. De uppgifter som ligger till grund för kategorierna framgår av Tabell 3 i bilagan. Vissa ersättningar är skattebefriade. I syfte att göra samtliga ersättningar jämförbara görs en justering genom att de ersättningar som inte är skattebefriade minskas med en förväntad inkomstskatt. För en given månad görs indelningen utifrån förvärvsinkomster och transfereringar som avser den aktuella månaden i fråga. I slutlig statistik baserad på årliga uppgifter ligger de ersättningar som personerna har haft för kalenderåret till grund för statistiken.

Värt att notera är att kategorin Ersättning för arbete innehåller fler ersättningar än vad som används i definitionen av arbetsmarknadsstatusen Sysselsatt, som exempelvis dagpenning för tjänst inom totalförsvaret och ersättning som inte är underlag för socialavgifter.

Statistiken som visar kombinationen av arbetsmarknadsstatus och Huvudsaklig inkomstkälla ger en ytterligare beskrivning som inte arbetsmarknadsstatus ensamt kan bidra med. Det är till exempel möjligt att studera hur stor del av de sysselsatta eller arbetslösa som har ersättning för studier som huvudsaklig inkomstkälla.

Huvudsaklig inkomstkälla möjliggör även ytterligare beskrivning av den grupp av personer som har arbetsmarknadsstatusen Övrig. Det handlar till exempel om att studera hur stor del av dessa personer som har kategorin Ekonomiskt stöd enligt Huvudsaklig inkomstkälla. Personer som befinner sig i arbetsmarknadsstatusen Övrig och som tillhör kategorin Saknar ersättningar enligt Huvudsaklig inkomstkälla utgörs

bland annat av personer som helt saknar inkomster eller har sin enda inkomst från barnbidrag eller kapitalinkomster. Det kan också vara personer som inte borde vara folkbokförda eftersom de har utvandrat från Sverige utan att meddela detta.

Arbetsrelaterad inkomstnivå

En annan form av nyanserad beskrivning av befolkningens arbetskraftsutbud erhålls genom att redovisa utbudet efter variabeln Arbetsrelaterad inkomstnivå. Exempelvis kan variabeln användas för att få en uppfattning om i vilken utsträckning som personer är förankrade på arbetsmarknaden.

Arbetsrelaterad inkomstnivå är en kategorisk variabel, där varje person tilldelas en kategori genom att dennes förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar sätts i relation till det för referensperioden gällande inkomstbasbelopp¹. Utgångspunkten är de typer av förvärvsinkomster som används i definitionen av arbetsmarknadsstatusen Sysselsatt tillsammans med de arbetsrelaterade transfereringar som en person får som kompensation för att personen är tillfälligt frånvarande från arbetet. För mer information, se Tabell 3 i bilagan där de förvärvsinkomster och arbetsrelaterade transfereringar som ingår i Arbetsrelaterad inkomstnivå är markerade med asterisk.

I preliminär respektive slutlig statistik baserad på månatliga uppgifter redovisas Arbetsrelaterad inkomstnivå redovisas utifrån de förvärvsinkomster och arbetsrelaterade transfereringar som personerna har haft under den senaste tolv månadersperioden. För slutlig statistik baserad på årliga uppgifter används kalenderåret som motsvarande tidsperiod. Genom att basera variabeln på en tolv månadersperiod, snarare än enbart den aktuella månaden, kan variabeln användas för att studera förankring på arbetsmarknaden. Variabeln härleds för de personer som har haft arbetsmarknadsstatusen Sysselsatt någon gång under den senaste tolv månadersperioden. För övriga personer sätts variabeln till 0 kr.

I statistiken finns det personer med arbetsmarknadsstatusen Sysselsatt samtidigt som de har 0 kr i Arbetsrelaterad inkomstnivå. Det rör sig om personer som antingen är tillfälligt frånvarande, alternativt har yrkeställningen egenföretagare eller företagare i AB, där den senare endast gäller i den slutliga statistiken.

¹ För mer information om inkomstbasbelopp, se <https://www.pensionsmyndigheten.se/content/dam/pensionsmyndigheten/blanketter---broschyrer---faktablad/publikationer/svar-p%C3%A5-regeringsuppdrag/2022/Berakning-av-inkomstindex-och-inkomstbasbelopp-for-2023.pdf>. Hämtad 2023-04-11. Inkomstbasbelopp för 2023 är fastställt till 74 300 kr.

Tabell 2. Arbetsrelaterad inkomstnivå.

Kategori
0 kr
1 kr – < 1 inkomstbasbelopp
1 – < 2 inkomstbasbelopp
2 – < 3 inkomstbasbelopp
3 inkomstbasbelopp eller mer

Arbetsrelaterad inkomstnivå redovisas utifrån ett, två och tre inkomstbasbelopp. Värde­mängden framgår av Tabell 2.

BAS är individstatistik

Statistiken som redovisas inom BAS är individstatistik, inte hushållsstatistik. Huvudsaklig inkomstkälla och Arbetsrelaterad inkomstnivå är därmed definierade i termer av inkomster som hänförs till individen själv. Det tas således inte någon hänsyn till om personen ingår i ett hushåll eller inte, vilket kan påverka en persons grad av aktivitet på arbetsmarknaden eller andra val som påverkar individens försörjning. För att belysa inkomstsituationen utifrån ett hushållsperspektiv hänvisas i dagsläget till inkomststatistiken.

Bilaga

Tabell 3. Ingående uppgifter i Huvudsaklig inkomstkälla. De uppgifter som ingår i Arbetsrelaterad inkomstnivå är markerade med asterisk (*).

Beskrivning	Ingående uppgifter
Ersättning för arbete	- Kontant bruttolön, ersättning som är underlag för arbetsgivaravgifter* - Kontant ersättning som är underlag för egenavgifter - Kontant ersättning som inte är underlag för socialavgifter - Lön från annat nordiskt land, utländskt beskattad* - Underlag full arbetsgivaravgift enligt förenklad arbetsgivardeklaration* - Underlag pensionär enligt förenklad arbetsgivardeklaration* - Underlag nedsatt arbetsgivaravgift enligt förenklad arbetsgivardeklaration* - Ersättning ej socialavgift, enligt förenklad arbetsgivardeklaration* - Dagpenning för tjänst inom totalförsvaret - Förväntad näringsinkomst, (modellberäknas med hjälp av F-skatt)* [enbart i preliminär statistik] - Årlig kontrolluppgift* [enbart i slutlig statistik] - Inkomstöverskott av näringsverksamhet* [enbart i slutlig statistik]
Ersättning vid arbetslöshet	- A-kassa - Aktivitetsstöd, för personer som deltar i Arbetsförmedlingens program - Utvecklingsersättning, för personer som deltar i Arbetsförmedlingens program - Etableringsersättning, deltar i etableringsprogrammet hos Arbetsförmedlingen - Bostadsersättning, för personer som ingår i etableringsprogrammet och som bor ensamma
Ersättning för studier	- Studiestöd, samtliga typer av lån och bidrag - Barnbidrag vid förlängd skolgång - Aktivitetsersättning vid förlängd skolgång
Pension	- Inkomstpension - Tilläggspension 37 - Tilläggspension 38 - Garantipension 37 - Garantipension 38 - Premiepension - Särskilt pensionstillägg - Bostadstillägg, för personer med pension - Särskilt bostadstillägg, för personer med pension - Tjänstepension [enbart i slutlig statistik] - Privatpension [enbart i slutlig statistik] - Pension, utländsk beskattad [enbart i slutlig statistik]
Ersättning vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga	- Aktivitetsersättning - Sjukersättning - Bostadstillägg, för personer med aktivitetsersättning eller sjukersättning - Arbetskadeföränta* - Yrkesskadeföränta*
Ersättning vid sjukdom	- Sjukpenning* - Arbetskadepening* - Rehabiliteringspenning* - Boendetillägg, för personer med sjukpenning eller rehabiliteringspenning - Smittbärarpenning* - Ersättning för karens* - Ersättning för riskgrupp* - Ersättning från avtalsförsäkring
Ersättning vid föräldraledighet och/eller närståendevårdnad	- Föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption* - Tillfällig föräldrapenning* - Närståendepening* - Graviditetspenning* - Vårdbidrag

	- Omvårdnadsbidrag
Ekonomiskt stöd	- Ekonomiskt bistånd för sökande och eventuell medsökande - Bostadsbidrag för sökande och eventuell medsökande - Äldreförsörjningsstöd
Saknar ersättningar	